

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Integrerings- og mangfoldsavdelingen
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres ref: : 200802160

Vår ref: 09/3267-7/JHDA

Oslo, 09.10.2009

HØRING - ENDRINGER I INTRODUKSJONSLOVEN OG STATSBORGERLOVEN MED FORSKRIFTER OG UTLENDINGSFORSKRIFTEN

Utlendingsdirektoratet viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets høringsbrev av 25.6.2009 med forslag om endring i lov av 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere med forskrift, og lov av 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap med forskrift og utlendingsforskriften.

Utlendingsdirektoratet har følgende merknader:

Til punkt 1.2.2.

Det refereres her til at klarlagt identitet er et vilkår for innvilgelse av reisedokument for flyktning og utlendingspass. Det er imidlertid ikke et krav at identiteten skal være dokumentert (klarlagt) før innvilgelse av reisedokument for flyktning og utlendingspass. Det er tilstrekkelig at identiteten er sannsynliggjort, det vil si at det foreligger alminnelig sannsynlighetsovervekt for at de oppgitte opplysningene om identitet er korrekte.

Til punkt 5. Endring av vilkår for statsborgerskap

Det er uklart om det i forslaget til endring av statsborgerloven § 8 er siktet til en annen gruppe personer enn dem som er omfattet av plikten i henhold til introduksjonsloven. Utlendingsdirektoratet er av den oppfatning at det i så fall må tydeliggjøres. Hvis ikke bør det være tilstrekkelig å si at de skal ha bestått statsborgerprøve.

Utlendingsdirektoratet har på denne bakgrunn følgende forlag til ordlyd for statsborgerloven § 8:

”For søknader som fremmes etter 1. september 2008 er det et krav at søkere mellom 18 og 55 år har gjennomført 300 timer godkjent norskopplæring eller kan dokumentere tilstrekkelige kunnskaper i norsk og samisk. For søknader som fremmes etter xxxxxx er det et krav at søkere som er pliktige til norskopplæring i henhold til introduksjonsloven har bestått statsborgerprøve. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om kravet om gjennomført norskopplæring og kravet om bestått statsborgerprøve, herunder om unntak, og om kravet om tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk.”

Til punkt 9. Innføringen av nytt oppholdsbevis

Utlendingsdirektoratet er positiv til å finne løsninger for gruppen utlendinger som i henhold til dagens regelverk ikke får utstedt legitimasjon, og som av den grunn får problemer med å delta i samfunns- og yrkesliv. Vi ser at et oppholdsbevis kan være en løsning. Vi vil imidlertid understreke viktigheten av at de tiltak utlendingsforvaltningen har satt inn for å oppfordre personer til å fremlegge dokumentasjon på riktig identitet ikke svekkes ved innføring av oppholdsbevis.

Vi har en kommentar til følgende setning i høringsbrevet punkt 9.1.:

”Denne situasjonen oppstår ved at identitetsvurderingen som skjer ved utstedelse av reisebevis for flyktninger og utlendingspass, er strengere enn identitetsvurderingen som finner sted ved utstedelse av en første gangs oppholds- eller arbeidstillatelse.”

Vi vil understreke at identitetsvurderingen er den samme ved innvilgelse av oppholds- og arbeidstillatelse som ved innvilgelse av reisebevis og utlendingspass, og at det er kravet til hvorvidt en identitet må være sannsynliggjort som er ulikt for de to nevnte sakstypene, se UDIs rundskriv 2009-021 kapittel 8. Unntaksvis vil det bli innvilget oppholds- eller arbeidstillatelse selv om identiteten ikke er sannsynliggjort. Den klare hovedregelen er imidlertid at Utlendingsdirektoratet ikke innvilger reisedokument eller utlendingspass dersom søkerens identitet ikke er sannsynliggjort. Reisedokument vil i disse tilfellene kun innvilges for en enkelt reise dersom det foreligger særlige grunner som tilsier at slik reisedokument bør innvilges.

I mange saker der tillatelse gis til personer på tross av at det er tvil om identitet, vil utlendingen få en begrenset tillatelse, se AI-009-79. Denne gruppen vil slik vi har forstått det, ikke kunne få utstedt oppholdsbevis. Slik praksis er i dag, kan for eksempel søkere fra Somalia få en tillatelse uten begrensninger, selv om det er tvil om identitet dersom behovet for beskyttelse er sannsynliggjort. På denne bakgrunn støtter vi alternativet om at det bør gå frem av oppholdsbeviset at det ikke er en bekreftelse på at innehaverens identitetsopplysninger er riktige, slik at det ikke fremstår som om norske myndigheter bekrefter identiteten.

Vi understreker betydningen at arbeidet med oppholdskortet/ -beviset ses i sammenheng med tilsvarende kort/bevis som er eller vil bli innført, som blant annet nasjonale identitetskort og Schengen-oppholdskort. Det er viktig at dette arbeidet samordnes på en god og effektiv måte, hvor sammenheng i forhold til bruksområder og eventuelle overlappinger må tydeliggjøres. Arbeidet med oppholdsbevis bør også ses i sammenheng med arbeidet med asylsøkerbevis som gyldig legitimasjon etter hvitevaskingsregelverket, da flere problemstillinger er felles for de to legitimasjonstypene. Det bør videre klargjøres hvorvidt personer med oppholdsbevis også kan få utstedt andre nasjonale identitetsbevis.

Utlendingsdirektoratet mener forøvrig at det vil være hensiktsmessig å undersøke hvorvidt andre land, som det er naturlig å sammenlikne seg med, utsteder sammenliknbare dokumenter, og dermed hvorvidt det er kunnskap som kan overføres til vår situasjon.

Som det går frem av departementets høringsbrev, vil tidspunkt for ikrafttredelse avhenge av flere forhold. En eventuell innføring av nytt oppholdsbevis vil ta tid å forberede, og vi ser ikke at dette kan iverksettes på kort varsel, men må forberedes godt fra myndighetenes side.

Til punkt 9.3. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet legger til grunn at forslaget ikke vil medføre vesentlig mer ressursbruk knyttet til saksbehandlingen av oppholdsbevis enn det som er tilfellet i dag. Utlendingsdirektoratet vil påpeke at det er en stor gruppe som allerede har fått en tillatelse der det er tvil om identitet og som derfor ikke har fått reisebevis eller utlendingspass. Dersom forslaget innebærer at også

denne gruppen skal få utstedt oppholdsbevis, vil det medføre økt saksbehandling i en overgangsperiode.

Utlendingsdirektoratet vil til slutt vise til at en manglende samordning av arbeidet knyttet til oppholdskort og oppholdsbevis, jf. ovenfor, vil kunne medføre betydelige kostnader for utlendingsforvaltningen.

Med hilsen

Ida Børresen
direktør

Gry Aalde
avdelingsdirektør